

Miltä tuntuu, kun kunta hylkää kokonaisen kylän

12.10.2021

Emme ole varmasti ainoa kylä Suomessa, joka kokee voimakkaasti, että oma kunta hylkää alkuasukkaansa. Tunnumme sympatiaa vielä karmeammin jo nyt kärsineille talvivaaralaisille kuin myös Ilomantsin kultakaivoksen jälkilaskua maksaville pilaantuneiden pohjavesien kera. Vielä emme ole vastaavassa tilanteessa ja sitä yritämme estää. Ei ole helppoa.

Kunta pitäisi olla kuntalaisia varten, kuten kuntalakikin sen määrittelee. Valitaan joukko valtuutettuja, jotka yhdessä hoitavat yhteisiä asioitamme. Valtuutetut valitsevat joukon työntekijöitä tekemään määrättyjä työtehtäviä. Valtuutetut ohjaavat ja valvovat kunnan toimintaa, jotta kuntalaisten asiat hoituvat.

Kuntalaki alkaa, kuten jokainen laki, mikä on lain tarkoitus.

”Tämän lain tarkoituksena on luoda edellytykset kunnan asukkaiden itsehallinnon sekä osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien toteutumiseksi kunnan toiminnassa. Lain tarkoituksena on myös edistää kunnan toiminnan suunnitelmallisuutta.

Kunta edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla.

”

Meille pelkkää teoriaa.

Oleellisempaa olisi, että kunta ymmärtää mitä kuntalain teksti tarkoittaa. Mikä on kunta, miksi on kunta? Vai onko se muuttunut hallintoyksiköksi itse itsensä työllistäjäksi irtaantuen alkuperäisestä tarkoituksesta unohtaen kunnan olemassaolon perusteet.

Ainakin valmisteleva virkamiestoiminta tässä lupa-asiassa on ollut aika kaukana kuntalaista ja kuntalaiset huomioivaa. Jännityksellä odotamme ymmärtääkö kuntalaisten edustajina valitut valtuutetut mitä kuntalaki tarkoittaa ja siten käsitellä asiat varmistaen kuntalaisten edut. Tähän mennessä prosessissa ei ole varmistettu kuin yksipuolisesti ruotsalaisomisteisen Peab Industrin puolesta puhuminen ja etujen varmistaminen käytännössä ehdoitta.

Paikalliset on jätetty huomioitta täydellisesti. Kyläiset ovat jo 15 vuoden saaneet kärsiä louhostoiminnasta ja sen jäljistä, jotka ovat edelleen maisemoimatta vaikka lupaehdot ovat vaatineet ihan muuta. Valvova viranomainen, Liperin kunta ei ole jostain syystä vaatinut luvanhaltijaa Metsähallituksen omistamaa MH-Kivi Oy:tä ryhtymään maisemointitoimenpiteisiin. Liperin kunta on sitä mieltä, että osayleiskaavamme ei merkitsekään mitään ja että kyläläisille tarjoillaan jopa 30 vuoden jatkoa melun ja pölyn keskellä elämiseen, volyymien ollessa yli kaksinkertaiset entiseen lupaan nähden.

Siellä se näky komeasti monen iltalenkillä, toistaiseksi onneksi nyt hiljaisena alle 400 m kylän ulkoilupolusta. Onneksi Tornator teki valtavat aukot 2017, jotta näemme ja kuulemme paremmin. 15 vuotta olemme saaneet jo kärsiä, Liperin kunta esittämässä jopa 30 vuoden jatkoa.

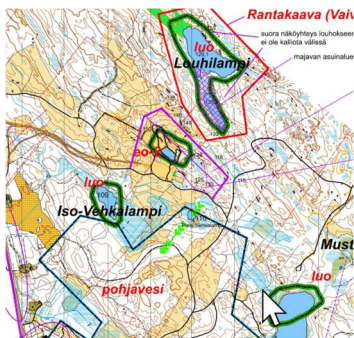
Ei ole ihme, että on tullut jopa esityksiä ”kylänmiehiltä” alkaa keskustella mitä kylämme naapurikunnat Polvijärvi ja

Kontiolahti tykkäisivät, jos siirrämme mm. reilun miljoonan vuosittaiset kuntaveromme heille. Huomioisivatko he tuolla korvauksella meitä kuntalaisina? Vai oltaisiinko sielläkin alkuasukkaita, joita ei luokitella kuntalaiseksi, muuta kuin veronkeräyksessä tai kun ”kunnan etu sitä vaatii”. Kuntalaisten etu ei kuulu valikoimaan.

Tämäkin tapaus osoittaa, että Liperin kunta rikkoo jo lain tarkoitusta kuntalaisten kulmasta katsottuna. Ei tarvitse edes pykälien riplauksiin vajota, kuten virkamiehet tykkäävät. Siviilipuolella, jos joudutaan lakipykäliin vetoamaan, ollaan yleensä jo kaukana sivistyksestä ja maalaisjärjestä.

Miksi koemme, että meidät on hylätty?

Tällä kertaa tarkastelun kohteena on Harinjärven kylän itäpuolella oleva kivilouhosalue Vaivionsalolla ja aivan sen vieressä oleva pohjavesialue, luokka I vedenottamoineen. Vedenottamosta saa talousvetensä yli 100 vesiosuuskunnan jäsenkiinteistöä. Louhoksen nykyinen koko reilu 2 ha, johon on tähän mennessä myönnetty lupa reilu 200 000 k-m³, josta vain osa on käytetty, myöhemmin kuvattu selvitys miksi ottomäärä jäänyt vähäiseksi – meidän vahva arvauksemme.

Oheiselta sivulta voi ladata kartan kokonaisuudessaan, josta ilmenee riippuvuudet pohjavesi, luontokohteet, korkeussuhteet, liikenneturvallisuus, luonnonsuojelukohteet, vesistöt, alkuasukkaisen asunnot ja loma-asunnot jne. <https://harinjarvi.fi/tornivaara.louhos.pdf>

2002- Poski ja maakuntakaava, 1. lupa

Joensuun alueella valmistui Poski-hanke, pohjaveden suojelun ja kiviaineshuollon yhteensovittaminen, tuotti tietoa Suomen kiviaines- ja vesihuollon tarpeista sekä käytettävissä olevista luonnonvaroista. Kuitenkin kykenivät kylämme ”takapihalle” määrittelemään kiviaineksenottoalueen niin lähelle pohjavesialuetta kuin mahdollista. Ei kai pitänyt olla Posken tarkoitus?

Poski-selvityksen pohjalta maakuntakaavaan lisättiin kylämme itäpuolelle EO-3 alue kuvaamaan kiviainesvarantoja. Uusimmassa 2040 maakuntakaavassa edelleen täsmälleen sama merkintä. Toki 2040 kaavaselostuksessa on tarkennettu, että ko. osio vaatii päivittämistä. Maakuntakaavan suunnittelijan kanssa asiasta keskusteltu todeten, että maakuntakaavan lähdeaineisto on vanhempaa ja suppeampi kuin mitä osayleiskaavassamme on käytetty. Siitäkin syystä maakuntakaava vaatii päivittämistä. Se on tietysti hämmentää kuntalaisena, ettei kunta ole siirtänyt oikeusvaikutteisen osayleiskaavan tietoja maakuntakaavaan, joka on kuitenkin ”vain” ohje ja suunnitelma. Turhaa ristiriitaa maallikkolukijoille kuin myös osayleiskaavan alueella toimijoille. Kuten laissa todetaan ”Maakuntakaava ei ole oikeusvaikutteisen yleiskaavan eikä asemakaavan alueella”. On aika selkeästi kirjattu lakiin järjestys. Tästä myöhemmin lisää.

Ko. ohjeellisen maakuntakaavan julkaisun jälkeen tuli **ensimmäinen lupahakemus** ja lupa myönnettiin. Kyläläisten aktiivisuuden ansiosta (ei siis kunnan hyvän valmistelun), toiminta-aikoihin tuli rajoituksia mm. toiminta oli kielletty lintujen pesintäaikaan. Olihan viereisellä lammella asukkina harvinainen kaakkuri, joka oli ko. hetkellä EU-lintudirektiivin suojelulistalla.

Ko. lupakäsittelyssä ei kuultu alun perin ketään naapuria, koska ”ei ole naapureita”, oli Liperin kunnan vastaus.

Lähin loma-asukas ei hyväksynyt ko. outoa tulkintaa, joten lähestyi asiassa eduskunnan oikeusasiamiestä, koska kuntamme ei reagoanut asukkaan huomautukseen. Kuntaa ohjeistettiin mitä tarkoittaa ”naapuri”. Kuntamme

virkamiehet eivät tunnu ymmärtävän edes kuntalain tarkoitusta, vaikka se on heti lain alussa kerrottu. Kuten 8.10.2021 Karjalaisen jutusta voimme lukea, niin naapurissa jytisi, mutta Liperin kunnan mielestä ei ole ”naapuri”, jota tarvitsee kuulla. Kuvaa kuinka kaukana viranomaisten toiminta on kuntalaissa kuvattuna. Toki kuvaa valitettavasti myös sitä, kuinka monessa asiassa valtuutettumme luottavat sokeasti virkamiestemme valmistelutyöhön.

Asukas tuli lopulta kuulluksi, kun käsky tuli lukutaitoiselta, mutta oli edelleen ainoa kuultava. Esim. viereinen vesiosuuskunta ei tullut kuulluksi, mikä kuvaa hyvin, kuinka vakavasti kuntamme suhtautuu siihen, että olemme ihan omatoimisesti rakentaneet vedenjakelujärjestelmän emmekä jääneet odottamaan saako kuntamme joskus rakennettua meille vesijohtoverkostoa ja että meillä on arvokas pohjavesialue, jota tulisi suojella maksimaalisesti. EU-tasollakin on nostettu pohjavesien suojelu todella tärkeäksi. Liperissä ei ole vielä ehditty lukea mitä EU:ssa tarkoitetaan pohjavesien suojelulla. Suomessa on jo osattu tehdä tulkinta, että porakaivo on vaarallista – emme saa tehdä, mutta 20 jalkapallokentän kokoinen kuoppa pohjaveden veressä ei ole riski lainkaan.

Pohjavesialueella on kunnan määrittelemä pohjaveden suojelusuunnitelma, johon kunta on aina vedonnut, jos pohjaveden suojelualueella asukas on halunnut operoida jotakin. Ko. suunnitelmaan vedoten on lupia evätty tuntematon määrä. Katselmuksessa ELY:n edustaja toi esille hyvin selkeästi kuinka ko. dokumenttiin viranomaisen tarvitsee suhtautua: ”Se nyt on sellainen suunnitelma”. Alkuasukkaille se on määräys ja vaatimus, viranomaisille joku paperi muiden joukossa, jota ei nyt niin pakko lueskella tai ainakaan suhtautua vakavasti. Tämän saimme kuulla katselmuksessa. Aikamoista.

Louhoksen kaivautuessa syvemmälle nykyiseen n. +113 korkoon, alkoi louhokseen tulla pohjavettä runsaasti. Lampi oli, että murskausta ei voinutkaan tehdä pohjalla meluhaittojen välttämiseksi. Lammesta pumpattiin vettä Vehkalammen ”ojastoon” runsaasti. Lampi vaan pysyi, vaikka kuinka pumpattiin. Uutta vettä tuli rinteistä ja pohjasta. Työntekijät hankkivat soutuveneeseen. Näinkö toimii Metsähallituksen ja kunnan välinen yhteistyö?

Miksi? Koska havaitsivat kaloja louhoksen pohjalla vesialtaassa. Mistä ahvenet olivat tulleet? Kala nousee vastavirtaan – samalla kun pumpattiin vettä ojastoon, ahvenet uivat Vehkalammen kaakkureilta karkuun hyödyntäen tulvivia oja ja mukavaa paksua putkea päätyen louhoksen lampeen.

Tekikö luvanhaltija tarvittavat ilmoitukset valvontaviranomaisille? Tekikö valvontaviranomainen (Liperin kunta) tarvittavat tarkastustoimet? Tässä dekkarissa on tuntemattomia lukuja. Täydennys: 11.10.2021 saimme kopiot tarkastuspöytäkirjoista. Kohdassa ”*Miksi maisemointi tekemättä*”, kerrotaan tarkemmin mitä ilmeni pöytäkirjoista.

Emme ole saaneet tietoja pyynnöistä huolimatta, joten tämän hetken johtopäätöksemme on, että valvonta on laiminlyöty törkeästi, kunnes toisin osoitetaan. Jollei saada sitten em. tulkintaa kumoavaa materiaalia. Näinkö toimii Metsähallituksen ja kunnan välinen yhteistyö? Päivitys: 11.10.2021 saimme tarkastuspöytäkirjat. Emme mittauspöytäkirjoja. Kohdassa ”*Miksi maisemointi tekemättä*”, kerrotaan tarkemmin mitä ilmeni pöytäkirjoista

Vai koskeeko jatkossa myös ruotsalaisomisteista yhtiötä. Virkahenkilöidemme esitettyjen lupaehtojen perusteella suhtautuminen vielä hövelimpää. Mikä on motivaatio? Metsähallitus maksaa Liperiin yhteisövero, mutta tämän hetken tiedon perusteella ruotsalaisomisteisen yhtiön maksamista yhteisöveroista ei ajaudu yhtään lisää Liperiin. Ainakaan louhos ei lisää sitä.

Jännityksellä odotamme, noinko joku osaisi meille alkuasukkaille antaa vastauksia. Yritämme ymmärtää, jos sivistyksemme riittää siihen. Toki jotain kai osaamme ja ymmärrämme, ainakin osaamme pyytää kunnon palkan tehdystä työstä, olimmehan viimeisessä tilastokeskuksen kylävertailussa Pohjois-Karjalan Westend. Onkohan Espoon Westendissä elämä yhtä auvoista?

2006-2011 osayleiskaavamme valmistuu saaden oikeudellisen lainvoiman

Vaivion osayleiskaavaa valmistellaan, kaavaselostus on vaikuttavan laaja-alainen. Ko. yhteydessä kuntamme määrittelee laajemman tiedon kuin maakuntakaavassa pohjalta, että ko. kohdassa kiviaineksen ottoa ei voi jatkaa, joten kaavassa tehty rajaus EO-2, joka on sama alue kuin sen hetkinen lupa käsitti. Kaavamääräykseksi kirjattu selkeä **määräys**, että kun **voimassa oleva lupa lakkaa**, niin alue **on maisemoitava**. Hyvin selkeä kaavamääräys. Ei sentään pakotettu keskeyttämään. Sekin olisi mahdollista, jos lupaehtoisissa olisi määritelty muuttaa lupaehtoja, jos

... mutta sellainenkaan tulevaisuuteen varautuminen ei kuulu Liperin kunnan viranomaisten tapoihin eikä työnantajana valtuutetut sitä vaadi.

Kun kartalta katsoo, helppo ymmärtää johtopäätös. Vieressä pohjavesialue luokka I, vedenottamo. Luontokohteita ympärillä. Louhoksesta puskee pohjalta vettä koko ajan louhinnan edetessä. Ympäriällä runsaasti eri linnuston elin- ja pesintäaluetta. Pitkän lajilistan niin eläin- kun kasvikunnan osalta voi lukea tarkemmin osayleiskaavamme kaavaselostuksesta.

Lisäksi luonnontilainen upea erämaa-alue Louhilampi yläpuolisoin soineen, jotka nykyään luonnonsuojelualueita ja voimakkaasti Polvijärviin laskeva puro. **Uudessa** vesilaissa ko. puro tulee suojeltavien luontokohteiden joukkoon. Ko. puro on lähimmillään 28 m esitetyn louhosalueen reunasta, alempana kuin louhittava pinta.

Kaava antoi pohjan tulevaisuussuunnitelmille

- louhos maisemoidaan, Louhilampi, Vehkalampi, Polvijärvet saivat ansaitsemansa luontokohteensa, luonnon monimuotoisuus voi palata, kyläläiset voivat saada luontonsa takaisin, turvallinen ja rauhallinen luonnosta nautinto palasi: ulkoilua, marjastusta, sienestystä, kalastusta, metsästystä, ... lähes 20 vuoden kärsimys saadaan päätökseen. Olemme omasta mielestä antaneet oman osamme Joensuun alueelle tässäkin asiassa. Tai siis luulimme.
- kaavassa uusia asuintontteja sekä muutama uusi loma-asunto rakennuspaikkakin löysi paikkansa
- uusia asukkaita on tullut kylälle, höperöinä hekin luottaneet, että Liperin kunnan osayleiskaavaan voi luottaa ja sen varaan voi investoida, rakentaa tulevaisuutta itselle ja jopa lapsilleen
- aprillipilaa olikin, se on ”vaan sellainen paperi” voi Liperin kunta paljastaa alkuasukkaille, vaikka meidän toimintaa ko. ”paperiin” perustuen ollaan kyllä ohjaamassa, mutta ei olisikaan oikeusvaikutteinen viranomaisten toimiessa tai ruotsalaisomisteisen yhtiön hakiessa lupaa hakea aluksi 1, mutta lopulta 20 jalkapallokentän kokoinen, 5-30 m kuoppa - korvauksetta. Ainoa korvauksen saaja on yhteiskuntavastuutaan mainostava maan vuokraaja Tornator. Liperin kunta ei saa muuta kuin ehkä kulunsa peitettyä lupamaksulla.
- harinjärveläisten/härkinvaaralaisten yli miljoona euroa vuodessa pelkästään kunnallisveroa palkkatuloista ei näköjään oikeuta kommunikoida kuntaan päin ja vielä vähemmän kunnasta päin kommunikoida kyläläisille päin. Eurot kelpaavat, mutta vastineet lähellä 0 e. Esim. liikenneturvaselvityksessä vaaralliseksi todettu kylämme läpi kulkeva tie 502 odottaa edelleen pyörätietä. Liperin kunta väittää tässäkin, että Trafista kiinni. Trafista on vastattu aina samalla tavalla: Liperin kunta ratkaisee ihan itse, haluaako se edistää ko. pyörätien rakentamista. Tämän aloitteen käsittelyyn meni yli 4 kk, vaikka ei tarvinnut todeta muuta kuin ”ELY päättää”. Mutta monimutkainen lupa-asia saatiin tehtyä esitysvaiheeseen todella nopeasti. Toinen olikin alkuasukkaiden tekemä, ei kiirettä.

Kylämme on kasvanut toki hitaasti, kiitos osayleiskaavan, mutta olen tässäkin kohtaa muista poikkeava – kasvanut eikä suinkaan autioitunut. Liperin vaurain kylämme ansiotuloissa mitattuna voi hyvin ja kasvaa. Toki merkittävä vaikutus oli myös sillä, että vesiosuuskunta rakennutti jätevesiverkoston, joka liitettiin Polvijärvi-Kuhasalo runkoyhteyteen. Olemme tehneet merkittävän teon varmistaaksemme, ettei ainakaan jätevetemme ole enää riskeeraamassa pohjavettämme. Pohjavetemme suojelusuunnitelmaan vedoten Liperin kunta vaati umpisäiliötä, puhdistamo tai liittymään jätevesijärjestelmään. Mutta 20 jalkapallokentän kokoinen kuoppa arvioituaan korkoon kaivettuna ei olisi riski. Pohjaveden korkeuden voisi mitata ns. ei kallioalueelta 10 metriä lupa-alueesta. Mutta ei vaan mitenkään onnistu? Kunta suorastaan vastustaa mittaamista? Mikä on se suuri viisaus? Jota me alkuasukkaat emme oivalla.

Luonto on hitaasti palautunut aikaisemmasta louhoshäiriköstä: tuoreimpana majavan palaaminen Louhilammelle. Kaikkihan ei siitä tykkää, että palasi. Majavaa ennen alueelle on palannut runsain joukoin metsäkanalinnut metso, teeri, pyy, sekä kyyhkysiä latvastoissa. Vesilinnuista puhumattakaan. Erämaata alleviivaa alueella liikkuvat karhut, pari pesäkin aika lähellä. Viime talvena saimme havaita ahmankin tulleen nauttimaan erämaastamme. Toki paikallisen ELY:n lausunnon ja samaa toistavan Liperin kunnan mielestä alueella ei ole luontoarvoja. Luontoihmiset löytävät varmasti arvoja paljon enemmän. Osa meistä vain ihailee tunnistamatta niiden arvoja muuta kuin komeana ja monimuotoisena luontona, josta saamme nauttia tai sitten emme.

Louhilampi reilu 100 m esitetystä louhosalueesta kaavan LUO-kohteena ei sisällä luontoarvoja Liperin kunnan, ELY:n eikä luvanhakija Peab Industrian mielestä. Tornator maanomistajana ajattelu myös hämmästyttää, onhan alueen mm. vuokraamisesta päättävänä alueen entinen ympäristövastaava. Raha vai mikä puhuu?

Jos Tornator ei olisi ollut itse aktiivisena, niin koko ongelmaa ei olisi lainkaan. Peab Industri ja sen äänitorvi Liperin kunta väittää, että välissä suojaava kallioharjanne. Jos katselmus olisi tehty loppuun, olisivat nähneet sen, minkä karttoja ymmärtävät osaavat pöydänkin ääressä.

Kuva on otettu Louhilammen rantakalliolta, jalat n. 2 m veden pinnasta. Taustalla näkyy puiden välistä nykyiset varastokasat. Uusi alue olisi tuosta vasemmalle. Jos väitämme, että kunta ja luvanhakija valehtelee olemassa olevasta suojaavasta kallioharjanteesta, niin olemmeko me valehtelijoita?

Uusi vesilaki tulee luokittelemaan ko. Louhilammesta laskevan puron suojeltavaksi. Mutta lain mukaan se ei ole vielä. Jostakin syystä sille tulee luontoarvo vasta lain kautta. Maallikolle sillä on ollut luontoarvo jo iät ja ajat ja toivottavasti myös tuleville sukupolville voimme sen jättää puhdasta vettä tuovana etenkin Polvijärvien asukkaille.

Mitä osayleiskaavastamme seurasi? NCC oli jo käsittääksemme maanomistaja Tornatorin kanssa maavuokrauksesta ko. alueen heti luoteispuolelta jatkoksi, mutta oletettavasti syntyneen osayleiskaavan johdosta osaten tulkita sitä sivistyneen sujuvasti (toisin kuin nyt Liperin kunta omaa kaavaansa) NCC perustikin kivilouhoksen Marjalaan. Ko. louhos on vielä käytössä.

Samassa yhteydessä Metsähallituksen omistama yhtiö teki omat johtopäätökset oman lupansa kanssa. Käytännössä räjäytykset loppuivat kuin seinään ja murskaustoiminta pysähtyi. Mitään virallista selitystä emme ole saaneet keskeytykselle. Tälläkin hetkellä ko. luoteinen rinne on täsmälleen siinä kunnossa, kuin se tuolloin toiminnan keskeytettyä jäi odottamaan... Kivilohkareet pitkin rinnettä, ei mitään suoja-aitoja, alue on käytännössä hylätty ja sen näköinen se onkin. Tällaiset jäljet meille jätetään, kun yhteistyössä yhteiskuntavastuuta mainostavat Tornator, Metsähallitus ja Liperin kunta. Ei valvovia viranomaisiakaan pääse ylistämään.

Ruma kokonaisuus hylättyinä. Lakien, asetusten, ympäristöluvan ja ottoluvan perusteella pitäisi näyttää ihan erilaiselta. Mutta ei näytä. Siellä kasvaisi jo puustoa, ulkoilusimme alueen läpi Louhilammelle. Mutta ei. Liperin kunnan mielestä se on vasta maisemointia, että tehdäänkin jopa 20 jalkapallokentän kokoinen monttu seuraavien kymmenien vuosien aikana, joka ehkä jotenkin joskus maisemoidaan. Aika moni kyläläinen ei luvan toteutuessa tulisi koskaan näkemään pitikö lupaukset paremmin kuin päättyneiden lupien osalta.

Ainakin ikuista teräsaitaa pitäisi olla mahtavasti tuleville sukupolville. Rauta-aita on uusi maisemointitapa, jos kysytään Liperin kunnalta, ELY:ltä tai Peab Industrilta. Edellisessä lupaehdoissa oli lähempänä YM:n oppaan kuvausta maisemoinnista. Siellä on jotain höpinää, että tulee saattaa siihen kuntoon, jotta sitä voi käyttää esim. liikkumiseen ilman kiipeilyköysiä.

Kuorittua maata edelleen auki ilman toimenpiteitä.

Tässä kohtaa tullaan myös siihen, että kenen vastuulla valvonta olikaan?

Saman kuin on luvanantaja – Liperin kunta. Tämä on selvästi yksi ongelma yhteiskunnassamme. Sama yhteisö voi toimia itsensä valvojana. Kuntalaiset joutuvat luottamaan, että järjestelmä toimii. Tarkastuspöytäkirjassa samoja kirjauksia joka vuosi, Metsähallituksen yhtiö ei ole ryhtynyt milloinkaan toimenpiteisiin ja eikä Liperin kunta ole ryhtynyt mihinkään toimenpiteisiin rikkeiden korjaamiseksi. Ainoastaan sama lause vuodesta toiseen. **EI TOIMI M.O.T.**

Ko. kuva kertoo kaiken ytimekkäästi: onko lupaehtojen mukaisessa kunnossa? Onko maisemointi tehty, kun ottotoiminta lakannut? Ympäristöluvassa selkeästi määritelty luvan raukeaminen, kun toiminta lakkaa ja lupaehdoissa taas maisemointi velvoite, kun ottotoiminta lakkaa. Lakannut jo vuosia sitten. Tästä seuraa väistämättä se, että joko valvontaa ei ole tehty säännöllisesti tai jos on tehty, ei ole ryhdytty tarvittaviin

toimenpiteisiin. Myöskään Metsähallituksen omistamassa yhtiössä ei haluta noudattaa sopimuksia omasta sivistyksestä vaan odotetaan, uskaltaako Liperin kunta vaatia maisemointia. Tai sitten taas jotain suurta, jota emme oivalla.

Miksi maisemointi tekemättä?

Alueella on vuosia varastoitu kiviainesta vastoin lupaa. Osoittaa myös, että valvontaa ei ole ollut.

Tarkastuspöytäkirja tehty sujuvasti joka syksy, kaikki arvot olleet samoja vuodesta 2014 asti, samat puutteet kirjattu vuodesta toiseen, mutta Metsähallituksen omistamaa yhtiötä (aikaisemmin Morenia, nykyisin MH-Kivi) ei ole saatu korjaamaan kirjattuja puutteita. Esim. ottamisalueen rajat ovat puuttuneet jo 2011 tarkastuksessa. Eivätkä koskaan ilmestyneet, että olisivat. Alin ottamistaso ollut 2014 sama kuin viimeisessäkin mittauksessa, koska ei ole ollut toimintaa. 2013 lähtien on tarkastuspöytäkirjaan merkitty rikkomuksesta turvamerkinnoista ja annettu kehoitus saattaa kuntoon. Sama lausunto joka syksy, ei muutosta. Näin vastuullista toimintaa Metsähallituksen yhtiöltä ja Liperin kunnalta. 2017 lausunto kirjaamatta, vaikka ei siellä edelleenkaan ole mitään suojamerkintöjä maastossa edes korkealla kallion kielekkeellä. 2018 laitettu taas sama rikkomus jaa vaade korjata. 2019 sama jatkuu. 2020 kirjattu sama rikkomus ja määräys, että maisemoitava. Ei ole vielä kukaan maisemoitu, vaikka lupaehtojen mukaan maisemointi piti tehdä jo ottotoiminnan lakattua. Ko. tarkastuspöytäkirjojen perusteella voisi päätellä ettei 2013 jälkeen ainakaan ole ollut louhintaa. Varastoista on voitu jotain viedä pois. Varastointiin ei ole puututtu yhdessäkään valvontaraportissa.

Miksi kasat ovat siellä? Metsähallitus kaukaa viisaana jätti ainekset odottamaan maisemointivelvoitteen täytäntöönpanoa. Metsähallitus ei ole yhtiönsä MH-Kivi Oy toimesta omatoimisesti ryhtynyt maisemointiin vielä kukaan eikä luvanmyöntäjä ole sitä vaatinut. Metsähallitus osoittanut toiminnallaan yhteiskuntavastuunsa, kuinka ymmärtää sen. Vaikka ympäristölupa rauennut jo vuosia sitten ja ottoluvankin ehtojen perusteella piti olla jo maisemoitu.

Massat kasvavat jo lehtipuustoakin osoituksena, että aika monta vuotta ovat siinä odottaneet. Luvan haltija **Metsähallitukselta** (liiketoimintayksikkö MH-Kivi Oy) vastuutonta, ettei ole ryhtynyt omatoimisesti maisemointiin vaan kylmästi odottaa, että valvova viranomainen, Liperin kunta, vaatii lupaehtojen mukaisten maisemointien toimeenpanemisen. Ei ole saanut. 20.11.2020 loppuu kaikilla mittareilla aika, kun pitäisi olla maisemoitu. Jos lupaehtoja olisi noudatettu, olisi maisemointi jo suoritettu. 13.10.2020 tarkastuspöytäkirjassa on maisemointimääräys.

Miksi Liperin kunta ei ole ryhtynyt vielä kukaan edes niihin toimenpiteisiin, joihin loppuneiden lupien lupaehdot velvoittavat? Kyläläisillä, vesisisuuskunnalla jne. ei ole kuin yksi vaihtoehto vastaukseksi: Valvonta on tehty syksyihin, todeten joka vuosi samat rikkeet eikä niitä ole korjattu. Vain osa lupaehtojen rikkeistä kirjattu. Esim. varastointia ei ole kirjattu. Olemme pyytäneet lupaehtoissa kuvattuja mittauspöytäkirjoja ja tarkastuspöytäkirjoja. Emme ole saaneet. Päivitys: valvontapöytäkirja kopiot saatiin, ei muuta, sisältö ja sen vaikutukset ovat rumaa luettavaa: joka vuosi samat rikkomukset ja toimenpidevaatimukset, Metsähallituksen yhtiö: ei toimenpiteitä. Tulkittava, että niitä ei ole, jollei ne lopulta löydykin jostain arkiston kätköistä. Sitä päivää odotellaan.

Ottolupa päättynyt joka tapauksessa 23.11.2020, ympäristölupa olisi päättynyt vasta 15.3.2021, jos toimintaa olisi

ollut syksyyn 2020. Ympäristöluvan ehtojen mukaisesti ympäristölupa on rauennut jo vuosia sitten koska ei ole ollut toimintaa ja raukeaa viimeistään ottoluvan päätyttyä.

Osayleiskaava ja sen oikeusvaikutus

Vaivion oikeusvaikutteisen osayleiskaavan (2011) mukaan alue tulee maisemoida tai olisi jo pitänyt, koska ottoluvan ympäristölupa on rauennut jo vuosia sitten. Ottolupahan olisi ollut voimassa 2020 marraskuuhun saakka, jos olisi ollut toimintaa. JOS.

Hallinto-oikeudessa (HO) ja Korkeimmassa hallinto-oikeudessa (KHO) on vastaavia tapauksia ollut useita. Koska laki on yksiselitteinen, ei voida tehdä muuta päätöstä kuin, että uutta lupaa ei voida myöntää.

Näinhän tässä tapauksessa Liperin kunnan tulee yksikäsitteisesti toimia. Valitusvelvollisuus jää luvan hakijalle, jos onkin sitä mieltä että ... nyt Liperin kunta on tekemässä päätöstä lakia vastaan, lukutaitoisia kyläläisiä vastaan ruotsalaisen yhtiön eduksi pakottaen kyläläiset tekemään valituksia hallinto-oikeuteen. Todella outo lähestymiskulma kunnalta unohtaen kenen asioita ajamassa.

Kun lukee maankäyttö- ja rakennuslakia ja sen tavoitetta ”Tämän lain tavoitteena on järjestää alueiden käyttö ja rakentaminen niin, että siinä luodaan edellytykset hyvälle elinympäristölle sekä edistetään ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää kehitystä.

Tavoitteena on myös turvata jokaisen osallistumismahdollisuus asioiden valmisteluun, suunnittelun laatu ja vuorovaikutteisuus, asiantuntemuksen monipuolisuus sekä avoin tiedottaminen käsiteltävinä olevissa asioissa.”

Niin alkaa jo hymyilyttää. Hienoja tavoitteita. Harmi on vaan se, että aina löytyy selityksiä miksi ”alkuperäiskansaa” ei tarvitse kuunnella, vielä vähemmän osallistaa esim. valmisteluun ja suunnitteluun, jotta YHDESSÄ ratkaistaan kokonaisuus, jonka kanssa voisi toimia kaikki osapuolet.

Saman lain 32 pykälässä todetaan, kuinka oikeusvaikutteiset kaavat ”yliajaa” ohje luontoisen maakuntakaavan. Jos ei noin olisi, niin olisihan se jo yleisen oikeuskäsityksen kannalta tavattoman outoa.

Hakuprosessi – kyläiset hylätty

Koko lupahakemus yllätti ja että Liperin kunta edes ottaa sen käsittelyyn. Kyläläiset odottaneet, että kaavamääräys toteutuu ja alueen palautus takaisin alkuperäiseen käyttöön alkaa.

Mutta samaan aikaan Tornator maanomistajana esittänyt Peab Industrille syystä tai toisesta, että hakekaa kivenottolupaa ko. kohteeseen. Näin tapahtumien kulkua meille esitteli Peab Industrin edustaja. Tornatorilta todella kunnioittavaa käytöstä tietäen erinomaisesti, että alueella on oikeusvaikutteinen kaava voimassa ja mitä siinä todetaan. Tietävät hyvin myös alueen rantakaavan, tullut esille muissa yhteyksissä.

Kyläläisten täydelliseksi pommiksi, uusi lupahakemus onkin jätetty, jonka Liperin kunta ottanut käsittelyyn ja vastoin osayleiskaavaa ovat esittämässä luvan myöntämistä. Näin luotettava kumppani oma kuntamme on tässä kohtaa.

Maa-aineslaki ja sen asetus vuodelta 2005 määrittelee mitä osioita lupahakemuksessa oltava mitä siinä on vähintään oltava sisältönä. Jotta asia olisi helpompi kaikille ymmärtää, on valtioneuvosto teettänyt ympäristöministeriöllä oppaan 2020/24:

Opas maa-ainesten kestävään käyttöön

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162506/YM_2020_24.pdf?sequence=4

Peab Industrin hakemus on aika riisuttu versio eikä täytä asetuksen minivaatimuksia. Merkittävin puute on vajavainen maisemointisuunnitelma sekä sen kustannusarvio. Mutta eihän sitä kannata tehdä, jollei luvan käsittelijä sitä vaadi. Maa-aineslaissa lupahakemuksesta kohdassa ottosuunnitelma kohta 5: ottamisalueen jälkihoito ja arvio jälkihoitokustannuksista. HO päätöksissä on vaadittu laskentaperusteita eikä vain lukua. Mutta Liperin kunta tietää lyödä vakuussumman esille ilman laskentaperusteita. On ne kovia, sanoisi eräs TV-kokki.

Kun vielä ottaa vertailuun ko. oppaan, niin esitetty maisemointisuunnitelma on aika vitsi suhteessa oppaan ohjeisiin. Tai vaikka käytetään vertailuna edellistä lupaa. Lainsäädäntö ja opas lähtee siitä ajatuksesta, että jossakin vaiheessa tarvitaan kiviainesta, mutta sen jälkeen alue tulee palauttaa siihen käyttöön kuin se oli ennen kivenottoa ja tehdä sellaiseksi, että mm. alueen asukkaat voivat liikkua alueella turvallisesti. Esim. rinteet suunnilleen 1:3 kaltevuudella. Kuulostaa hyväksyttävältä idealta. Toki louhimisen ajan on kaikkea muuta kuin mukava naapuri.

Huomautus lähetetty Liperin kuntaan virkamiehille

- 16.4.2021 on lähetetty sähköpostilla valmistelevalle viranomaiselle, tekniselle johtajalle ja kunnanjohtajalle sekä kirjaamoon, lupajaoksen puheenjohtajalle sekä elinkeinolautakunnan puheenjohtajalle huomautus, että lupahakemus ei täytä asetuksen vaatimuksia, joten se on pyydettävä hakijalta täydentämään minimissään asetuksen mukaiseksi
- kukaan ei vastaa mitenkään
- jakeluun lisätty valvontalautakunta, sieltä otettiin sentään yhteyttä, joten melko varmasti muillakin sähköpostit toimivat
- valmisteleva viranomainen vastasi vain silloin kun pyyntö koski asiakirjoja, muuta dialogia ei syntynyt
- asiasta on lähetetty sähköpostia, yritetty soittaa mm. kunnanjohtajalle, ei vastausta, ei sposteja, ei takaisinsoittoa
- ihmeellisin esimerkki oli se, kun eräs kyläläinen käytti ensin henkilökohtaista sähköpostia, niin kävi kuten kaikille meille, ei vastausta
- sama henkilö päätti kokeilla työsähköpostia työroolinsa allekirjoituksella. Vastaus tuli alle tunnissa kunnanjohtajalta. Että sellaista.
- edellisen lupajaoksen puheenjohtaja alkoi sentään kommunikoida elokuussa, muilta ei yhteyksiä. Muuten on muutama valtuutettu ollut dialogissa kanssamme. Kaikki muut sähköpostin saaneet valtuutetut kommunikoinet sujuvasti kommunikoimatta. Sellaiset vuorovaikutustaidot meillä Liperissä.

Vieläkään ei ole vaadittu hakijaa täydentämään hakemustaan asetuksen vaatimalle tasolle. Puhumattakaan, että olisi tehty jo päätös, että oikeusvaikutteisen osayleiskaavan määräyksen mukaisesti uutta ottolupaa ei voida myöntää esitettyyn paikkaan. Noinhan se menisi monessa kunnassa, mutta ei Liperissä. Valitusvastuu jää luvanhakijalle, mutta meillä Liperin kunta vastoin kuntalakia ei varmista meidän kuntalaisten etuja vaan kaikilla mahdollisilla menetelmillä on sitä mieltä, että ruotsalaisomisteiselle yhtiölle on lupa annettava ja vieläpä aika ehdoitta, vaikka korkeintaan menetämme yhteisöveroa, tulokertymää kunnalle ko. toiminnasta tasan 0 e. Puhumattakaan moniko kyläläinen pistää pillit pussiin ja vie veronsa muualle.

Esitettyssä hakemuksessa esitetty käytännössä jätettäväksi seuraaville sukupolville ihan uusi korkeimmillaan 37 m korkea kallioseinä ja sen päälle ikuinen verkkoaita. Kuopan keskisyvyys n. 5 m. Aika kaukana lain ja asetuksen hengestä kuin myös oppaan seikkaperäisistä ohjeista, joita havainnollistettu kuvin sivistynyttä ja kestäväää maisemointia. Vaiheittainen eteneminen ja maisemointi puuttuu kokonaan. Odotetaan taas 15 vuotta, hakevat lupaa osa II, odotetaan taas 15 v, ja sitten onkin 20 jalkapallokentän kokoinen syvä kuoppa, jyrkillä reunoilla, pohjavettä pohjalla, viereinen Louhilampi pahimmillaan kuivuneena, pohjavesi tuhottuna. Sitten pohjalle jotain humusta ja jotain istutuksia ikuisella teräsaidalla. Tällaisen idean ELY hyväksyi antamassaan ympäristölausunnossaan. Lausunnon antoi sama käsittelijä kuin edellisessä ympäristöluvassa. Edellisessä luvassa oli asialliset vaatimukset. Uuteen olemme pyytäneet oikaisua. Ei vastausta vielä ainakaan, toki vasta kulunut 5 kuukautta pyynnöstä. Täten uusi lupa olisi huomattava heikennys mm. maisemoinnin osalta. Näin Liperin kunnan hallintoyksikkö olisi esittämässä ja liian usein valtuutetut ne ilman asiaan riittävästi perehtymistä, puhumattakaan kyseenalaistaisivat valmistelutyön, hyväksyy sellaisenaan. Tässäkin tapauksessa valmistelutyö on todella puutteellista. Ei ole selvitetty, oletetaan että on se kunnossa.

Mutta meidän tulisi uskoa kuten niin valitettavan monella paikkakunnalla Suomessa, että ”ei ole mitään riskiä pohjavedelle”. Mitäköhän sanoo Ilomantsissa, Kulhossa, ... vastaavista lupauksista, taisi ennustus mennä pieleen. Miksi otettava riski, kun ei tarvita? Vastaavaa kalliota tai parempilaatuista vaikka minkä verran heti pohjoiseen päin, mutta kauempana pohjavedestämme ja keskeisiltä kylämme virkistysalueelta ja kuljetukset pois käyttämiltämme teiltä.

Kateellisena olemme lukeneet monen kunnan saamia lupahakemuksia ja jos päätöksiä tehty luvan myöntämiseksi, niin lupaehdoista, joilla on määritelty, kuinka huomioidaan niin louhintatarve kuin lähialueen mm. asukkaat.

- vaihteittainen kuorinta ja eteneminen tarpeen mukaan
- vaihteittainen maisemointi alueilla, joissa lupaehdojen pohja saavutettu ja samalla vapautetaan vakuusmaksuja
- järkevät toiminta-ajat, joiden kanssa voi elää koko yhteisö eikä vain louhija. Meille annettiin antaa lausunto mm. käyttöajoista. Arvatkaa mikä oli vaikutus? Mistä arvasit: esitys on sama kuin lupanhakija hakee eli asetuksen sallimia maksimeja. Yritimme esittää toiminta-aikoja, jotka osittain perustuivat edelliseen lupaan sekä huomioiden huomattavasti suuremmat liikennemäärät, jotta teiden yhteiskäyttö olisi turvallista. Näin Liperin kunta edistää meidän hyvinvointia sallimalla louhostoiminnan joka päivä 6-22. Kokonaisvaltaisesti asioita katsovissa kunnissa käyttöajat näyttävät asiallisille kompromisseille, joiden kanssa niin kiviaineksen tuottaja kuin paikalliset voivat onnistua yhteisössä. Peab Industri ei ole halunnut missään muodossa keskustella merkittävän haitan kohteeksi joutuvien kyläläisten kanssa neuvotellen esim. käyttöajoista, jotka voisivat olla sopivia. He kommunikoivat vain virkamiesten kanssa ja virkamiehet aika leikkaa-liimaa tekniikalla poimivat niistä argumentteja.
- selkeät kustannusarviot perusteluineen maisemoinnista ja kuinka se tehdään todella seikkaperäisin kuvauksin. Ainakin NCC tarjoilee lupahakemuksissaan todella vaikuttavia hakemuksia, joista on luettavissa tahtotila tehdä oma osuus tehokkaasti huomioiden ympäristö asukkaineen, turvallisuus huomioiden, maisemointi jopa 1:2 kaltevuuksin kivenottoalueellakin, toki porrastetusti. Oikeasti lopputuloksena on alue, joka voidaan ottaa takaisin esim. metsätaloustalouteen, virkistyskäyttöön jne. Toki osa ”syynä” voi olla ko. kunnan virkamiesten ja valtuutettujen ammattitaito osaten kertoa millainen lupahakemus tulee olla ja mitä siinä tulee olla. YM:n opas antaa hyvän avun, jos siihen osataan viitata tai sitä lukea. Näin ei ole ainakaan Liperissä – valitettavasti, kärsijöinä kaikki muut paitsi melko varmasti katteet jossakin muodossa merkittävästi Ruotsiin ohjaava lupanhakija. Toki näin tekee jokainen yhtiö. Ongelma on tässä Liperin kunta, ei lupanhakija suoraan. Lupanhakijat pyrkivät usein nettisivuillaan mainostamista arvoistaan huolimatta mahdollisimman dynaamisiin ja kevyisiin ehtoihin välittämättä yhtään vaikutuksista ympäröivään luontoon tai asukkaisiin
- sivistyneemmissä tapauksissa lupanhakija käy paikallisten kanssa läpi ajatuksensa ja huomioi jo hakemusvaiheessa esille tuodut näkökohdat. Yhdessä etsitään ratkaisu. Näin jossakin toimitaan. Olisipa sattunut kohdalle tuollainen sivistynyt ja nykyaikainen lupanhakija. Ei sattunut.
- määritellään pohja- ja pintavesien alkumittaukset ja seurantamittaukset havaintomittauksineen
- samoin pöly, melu, hiukkanen, ... puhumattakaan melukartoista yms.
- räjäytysten mittaus. Edellisissä räjäytyksissä kiinteistöt saivat vaurioita yli kilometrin päässä, kivisadetta saatiin todella kaukana, loma-asukkaat poistuivat mökeiltään.
- tiedottaminen ei velvoitteita. Sivistyneissä kunnissa lupaehdoissa on selkeät määräykset, kuinka vaikutuspiirissä olevia tiedotetaan tiedotusveloitteena. Meikin esitimme hyvin selkeän vastaavan kuin muualla sivistyneessä maailmassa on käytössä. Tässä kohtaa leikkaa-liimaa ei toiminut, kuin ei oikeastaan missään kohtaa. Kuitenkin esittämämme tekstit olivat sivistyneistä lupaehdoista poimittuja. Ei toiminut leikkaa-liimaa.

Hakuprosessin käsittelyssä jätetty tekemättä mm.

- ei ole kysytty ELY:ltä hakemuksessa esitettyjen yksityisliittymien luvista liittyen tielle 502, mihin käyttötarkoitukseen. Kysyimme itse, johon ELY:n suunnittelijan vastaus oli, ettei luvat kata ko. toimintaa vaan haettava uudet luvat ja heidän tehtävä kenttäanalysointi onko ko. liittymät soveliaita vai onko etsittävä turvallisempi paikka liittymille
- eteläinen liittymä on esitetystä se vaarallisempi, siinä on tapahtunut vahinko raskaan kaluston kanssa
- näkymäalue on nopeusrajoituksen 80 km/h ajavalla 5-6 sekuntia. Jokainen voi itse käydä katsomassa, kun kiviaines rekka tulee päätielle joutuen lähtemään loivaan ylämäkeen täysin paikaltaan, että paljonko menee, jotta ehtii kokonaan omalle kaistalleen
- Ko. tieosuudella väyläviraston mittaukset osoittavat 7-17 välillä arkisin yksi auto joka 12. sekunti. Siihen sekaan kiviainesrekka pitäisi saada järkevästi tunnettua ja turvallisesti. Kunta esittää vuorokausi summaa, koska näin saadaan emävale illuusio. Yöllä tuo tieosuus on hiljainen ...
- tällä hetkellä raskaan liikenteen osuus 502 tiellä on lähes 8 %, joka luvan maksimimäärillä tulisi nousemaan yli 20%. 502 tie muuttuu vieläkin vaarallisemmaksi niinä aikoina, kun kesällä on massojen ajoa kohteisiin
- ei ole vaadittu hakijaa tuottamaan hakemusta, joka olisi asetuksen minimivaatimusten mukainen,

Hakuprosessi – kuinka piti mennä - ammattitaidolla

Jos lupakäsittely menisi kuten se menee niissä kunnissa, joissa ollaan ”kartalla” mikä on nykyinen idea kiviaineksen ottamisluvissa kestävästi, ymmärretään, että esim. alueen asukkaista tulee huolehtia myöskin kuin muistakin ympärillä olevat vaikutukset, lupaehdojen avulla pyrkien siihen, että esim. paikallisten asukkaiden ei tarvitse oleellisesti muuttaa käytäntöjään ja silti kiviaineksen otto onnistuu inhimillisesti. Häiriötä syntyy joka tapauksessa. Pyritään minimoimaan häiriöjaksot lupaehdoissa, velvoittamaan toimijaa informoimaan alueen toimijoita riittävästi etukäteen aikatauluista, jotta jokainen voi tehdä tarvittavia toimenpiteitä tarvittaessa.

Usea kunta käyttääkin näissä tapauksissa ulkoista palvelua ihan kuten vaikka kaavan laadinnassa. Ko. insinööri-toimistoilla on hyväksi koetut mallit ja valtava kokemus, kuinka koko prosessi tulee hoitaa. Heidän työlliställä yksi ensimmäisistä vaiheista on käydä kokoukset hakijan ja vaikutuspiirin kanssa, jotta lupaehdot olisivat kaikkien hyväksyttävissä. Nekin ovat kompromissi eikä kuten meillä Liperissä lupaehdot kirjoittaa luvanhakija ja niitä viranomaisemme tukee kaikin menetelmin, osaa ilman mitään selitystä tai totuusperää.

Liperin kunnalla olisi hyvät lupahakuohjeet, keskeisenä osana YM:n opas ”Opas maa-ainesten kestäväan käyttöön”, käyttäisi ammattilaista alihankkijana varmistamaan kaikin puolin hyvä prosessi, jonka lopputuloksena olisi lupa, jonka kanssa voi elää edes jollakin tavalla kohteen ympäristö. Eihän sitä kukaan halua vireensä, ainakaan 45 vuodeksi, kuten meille ollaan tarjoilemassa

- Peab Industri Oy jättää lupahakemuksen, joka ei ole asetuksen mukainen
- Liperin kunta tai alihankkija palauttaa hakemuksen täydennettäväksi, jotta täyttää lupaehdot
 - pyytää, että mukana oltava liikenneturvallisuuslausunto ELY:ltä, liittymäluvista ELY:n selvitys onko olemassa liittymillä sellaiset liittymäluvut, jotka oikeuttavat vaiheet I+II 1,2 milj. k-m3 kuljettamaan kiviainesta tielle 502, arvio kesä kuukausina keskiarvolla 20-30 kasettirekkaa, 28 m3 maksimissaan
 - pyytää hakijaa pitämään suunnittelupalaverin toiminnan vaikutuspiiriin kuuluvien kanssa: rajanaapurit niin louhos kuin kuljetusreitit 502:lle, vesiosuuskunta ja kyläyhdistys määrittellen tavoitteet, jotka neuvotteluilla oltava
 - varmistaa, että hakija on kuvannut riittävästi eri mittaukset alku ja seuranta: pohjavesi, pintavesi, melu, pöly
 - harkitsee vakavasti vesilupaa, koska ollaan pohjavesialueen aivan vieressä, pohjaveden päävirtaussuunnan kohdalla ja että vieressä kaksi eri vesistöä, joista toisesta laskee luonnon puro, joka tulee uudessa vesilaissa suojeltavaksi. Etäisyys puroon on vain reilu 20 m.
- Peab Industri Oy täydentää hakemusta pyydetyin osin
- Liperin kunta tai alihankkija pyytää ympäristölupalausannon ELY:ltä liitteenä lupahakemus, jossa mm. otossuunnitelman otto maisemointisuunnitelman maisemointi vaiheistettu etenemän ja tarpeen mukaan, maisemointi suunnitelma YM:n oppaan mukaisesti mm. rinteet kaltevuudessa 1:3 ja millainen kokonaisuus istutuksineen, jotta luonnon monimuotoisuus voi palautua alueelle
- ELY antaa ympäristölausannon
- Valmistelija antaa esityksen, että lupaa ei voida myöntää, koska alueella on voimassa oleva oikeusperusteinen osayleiskaava, jossa alue on kaavamerkinnällä EO-2 kaavamääräyksellä, että alue on maisemoitava, koska edellinen lupa on päättynyt eikä täten uutta lupaa voida myöntää haettuun kohteeseen. Koska alueella on osayleiskaava, niin maakuntakaavan ohjeellisella EO-3 rajauksella ei ole kaavan kumoavaa merkitystä.
- Lautakunta hyväksyy esityksen antaen valitusohjeet päätöksestä.
- Peab Industri Oy valittaa päätöksestä Vaasan hallinto-oikeuteen, jos katsoo, että olisi mahdollista, esim. jotenkin kiertää kaavamääräys.

Noin se voisi mennä, palkatut henkilömme ja valitsemamme valtuutetut olisivat tässäkin asiassa ns. ”kartalla”, ainakin ammattilaisena toimivan alihankkijan avustamana.

Meille kävi arvonnassa huonommin. Joudumme luottamaan valtuutettujen osaamiseen, koska valmistelusta vastaavat unohtaneet kuka heidät työllistänyt ja palkkansa maksaa. Kenen töissä ovat.

Pohjavesi

Esitetty alue on hieman yli 100 m pohjavesialueemme suoja-alueen reunasta. Reunaa on tulkittu tässä kohtaa kuin

se olisi joku absoluuttinen käsite. Meitä erityisesti huolettaa se, että emme saa tehdä porakaivoja mutta pohjavesialueen reunaan, pohjavetemme päävirtaussuunnasta eli läpi louhos alueen saamme pohjavetemme. Virtausmittaukset tehty 1981, jonka jälkeen ei ole mitään mittauksia, ei ole pohjaveden havaintoputkia vaatimuksistamme huolimatta ja jota moni ammattilainen on myös esittänyt.

Miksi pitäisi mitata? Edellisen louhinnan yhteydessä pohjalle tuli valtavasti pohjavettä. Ei ole millään mittauksilla edes kallion vierestä suoalueella – alle 100 m päästä tehty mitään mittauksia. Vaikka YM:n opaskin ohjeistaa tällaisissa tilanteissa tekemään ennen kuin uutta lupaa käsitellään.

Meille ei ole onnistuttu perustelemaan kuinka voidaan olla varmoja, että 20 jalkapallokentän kokoinen, jopa yli 30 m syvä kuoppa syvempänä kuin vanha lupa on ja vain ~~metri~~ 2 metrin (tämän olivat muuttaneet lupaehtoihin, koska 1 m ei ole oikein sallittua) suojakerroksella, kun suojeleusuunnitelmassa 100 m päässä vaatimus on vähintään 4 m ja jos suojakerros on jo alun alkaen alle 5 m, ei saa maa-ainesta ottaa lainkaan. Mutta vieressä voidaan mennä muutama metri syvemmälle turvallisesti.

Samoin perustellaan, vaikka millä sanakäänteillä, ettei tarvita havaintoputkia tms. Kuitenkin osassa Suomeakin vaaditaan käytännössä yksi havaintoputki hehtaaria kohden. Miksi ei voida tehdä varmistavia toimenpiteitä? EU tasolla nostettu pohjavesi ja sen laatu todella korkealle. Kohtuuttomista päiväsaikoistakin Korkein oikeus pyysi EU-komission lausunnon, kun emme kaikki vielä ymmärrä kohtuuttomuutta. Pitäkö meidänkin pyytää EU-komissiolta lausunto, jolla kertovat suomalaisille mitä tarkoittaa vakava suhtautuminen pohjaveteen ja niiden suojeeluun. Riskinotto, että kokeillaan ja luotetaan, ei taida kuulua EU:n ideoihin tässäkin asiassa.

Lupahakemuksessa hulevedet ohjattaisiin Vehkalalammen ojastoon, jotka ovat osittain pohjaveden suojelealueella. Ojastossa on sama vika kuin monessa muussakin ojastossa. Ne ovat aikanaan tehty eikä niitä ole perattu, koska suot kuivuivat riittävästi voidakseen havaita, ettei siellä puu kasva. Luontainen ennallistaminen. Nyt ojasto virtaa paikoitellen heikosti tai osittain jo umpeen kasvanut. Joten hulevesistä vain tulvaosa voi virrata hissukseen tasaisella suoalueella kohti Viinijärveä vieden mukanaan pintahumuksen. Iso osa vedestä tulee jäämään suoalueelle, pohjaveden suojelealueelle. Veden alle jäävä turve alkaa hajota muun muassa metaaniksi, joka on hiilidioksidia paljon voimakkaampi kasvihuonekaasu. Ojien kunto jäi toteamatta, koska katselmus jäi ko. osalta tekemättä ELY:n edustajan puuttuessa ja varattu aika ei riittänyt kukaan ko. katselmuksen osan toteuttamiseen. Kesken jäänyttä katselmusta ei ole jatkettu pyynnöstä huolimatta. Tässä kohtaa kartassa oleva ojaviiva tulkitaan ojaksi vaikka luonnossa ei suurin osa tule edes löytämään.

Tulevat lakimuutokset

Vesilain muutokset ovat jo pitkällä. Se tuo mukanaan kaikkien luontaisesti virtaavien purojen suojelelun. Jo aikaisemmin edellä on mainittu, että Louhilammen erämaalammet tarjoilevat vetensä puroon, joka laskee 28 m alempana oleviin järviin vieden mukanaan kaiken sen humuksen ym. ei vesistöön kuuluvankin materiaalin. Miksi tässäkin kohtaa pitää odottaa lainmuutosta? Vastaavassa kohtaa metsähakkuissa on vastaavat paikat suojelettu jo pitkään. Puroilla ympäristöineen on paljon suurempi merkitys kestävässäkin kehityksessä kuin muutaman vaikka puun ottaminen puuteollisuuden käyttöön. Niin vähissä ei sentään meillä puu ole. Mutta kiviaines onkin? Pitää ensimmäisenä kaivaa se kallio, joka lähimpänä luonnon muuttamista tai jopa tuhoamista, pohjaveden pilaamista, ... porakaivon tekemiseen ei anneta edes mahdollisuutta kokeilla riskinottamista, mutta tuollainen pikku kuoppa ei ole riski. Eihän?

Maa-ainelaki ja kiviaineksen ottoluvat, suurin syyllinen

Kilpaa kallioita räjäyttelemään

Keskeisin ongelma koko maa-aineksen ottamisessa on maa-ainelaki. Se lähtee siitä, että lupa on myönnettävä jollei löydy lain antamaa estettä. Laissa mainitaan hieman sivulauseen omaisesti ”sääteliäästä”.

Mutta laki ei anna kuin ei myöskään kaivoslaki mahdollisuutta käsitellä lupia alueellisesti huomioiden, ettei ole uusiutuva, alueen kulutus viimeisinä vuosina ja voimassa olevien lupien käyttämätön volyyymi. Ei anna suoraan oikeutta käyttää harkintaa, mikä kuulostaa maallikosta aika hullulta, kun kyseessä on kuitenkin ei uusiutuva luonnonvara, jolle ei synny lisäarvoa. Liikenneväylät ja rakennukset vaan tarvitsevat sitä, kunnes jossakin keksitään

kestävämpi tapa tuottaa lopputulos. Nykyinen maa-aineslaki antaa tälle sukupolvelle käytännössä täyden tuhoamisoikeuden, kunhan muut lait eivät sitä estä. Joten ei kun kilpaa kallioita räjäyttelemään, se on laillista. Ainakin Liperissä helppoa: katso GTK:n kartasta kallio, onko suojeltu, ei, hae lupa. Saat helposti. Jos et saa lupaa, niin tee tytäryhtiö Ruotsiin ja hae sen nimissä, saat kansainvälistymistukeakin varmaan, että tulet meille kaivamaan kallioita. Meistä tulee kansainvälisiä.

Esim. Joensuun seudulla (Joensuu, Liperi, Kontiolahti, Polvijärvi) on voimassa olevia kiviaineksen ottolupia yhteensä 3,4 milj. k-m³, joista otettu 0,5 milj. k-m³, ottamatta 2,9 milj. k-m³, mikä tarkoittaa edellisen 5 vuoden käytön perusteella lähes 30 vuoden varantoa jo avatuissa ottopaikoissa. Joten kilpailun ylläpitämiselläkään ei voi perustella, tarjoajia on niin paljon. Kentältä tullut viesti on jopa päinvastainen, kiviainesta varastoissa, osa haluaa niistä eroon jo millä tahansa hinnalla. Alkaa olla rahat varastokasoissa eikä ruokapöydässä.

Tuohon kokonaisuuteen katsottuna, kestävä kehitys ym. ajan termistö jne., niin uusia ottolupia ei pitäisi antaa yhtään toistaiseksi. Käytetään ensin avatut louhokset lain kuvaamalla tavalla ”sääteliäästi” ja availaan sitten jossakin vaiheessa lisää, kun alkaa nykyiset olla rouhittuna. Aivan turhaan rikomme maapintoja lisää rikkoen luonnon monimuotoisuutta.

Soran- ja hiekanottoluvissa avatut varannot ovat reilu 20 vuoden tarve vastaavalla alueella. Soranotossa pohjavesien ja soratarpeen yhteensovittaminen on haastavampi. Kiviaineksen otossa ei samanlaista päällekkäisyyttä ole, **paitsi tässä kohteessa.**

Liikenneturvallisuus

Liikenneturvallisuuteen liittyen hakemuksessa ei ole selvitetty käytännössä lainkaan Polvijärventien (502) liikennetilannetta. Monessa kunnassa on vaadittu ko. selvitys lupahakemukseen kuin myös selvitykset liittymistä, onko liittymillä tarvittavat luvat. Tässäkään tapauksessa kaikki tuo selvitys puuttuu. Liperin kunta ei katso tarpeelliseksi selvittää – mitään? Perustelee selvittämättömyyttä sillä, että onhan ennenkin kiveä ajettu. Vain virkamies tai kunta voi perustella noin hyvin oikeutusta olla selvittämättä.

Sitä vastoin me kyläläiset tiedetään, että ko. tiellä arkisin 7-17 välillä menee pahimmillaan 12 autoa joka minuutti, kesäaikaan hieman enemmän kuin talviaikaan. Raskasta kalustoa tuosta n. 8 % ja sen määrään tulisi kasvamaan 20-25% niinä aikoina kuin massa ajettiin. Olemme saaneet väylävirastolta hyvin tietoa, poikkeavan hieno virasto palvelunopeudessa. Jokainen ymmärtää millainen näkyvyys ja kiihdytystila tuollaiselle sepelilastissa olevalle pitkälle kasettiautolle on oltava loivaan ylämäkeen, jota se voi järkevästi liittyä ko. liikennevirtaan. Jopa turvallisesti. Tässäkään tapauksessa liittymille ei ole haettu muutosta käyttötarkoitukseen. Nykyiset liittymän luvat eivät kata esim. ko. määräistä kiviaineskuljetusta, vaan tarvittavalle liittymälle haettava muutoslupa nykyisille tai niin kuin melko varmasti käy, viranomaisen tekee kenttäselvityksen, jonka pohjalta katsotaan sovelias ja turvallinen liittymän paikka. Eikä voi väheksyä sitä, millaiset päästöt ja melut ko. määrä (maksimissaan 56000 kuorma-autollista 15 vuodessa) jättää päätienkin varteen ennen kuin se saavuttaa normaalin nopeutensa.

Emme edes uskalla kuvitella mitä tarkoittaa, kun Joensuusta Polvijärvelle päin 100-150 km/h nopeudella etenevät hälytysajoneuvot havaitsevat ko. mäkisen karteon jälkeen ... kun normaalinopeudellakin näkymäalue on 5-6 sekuntia. Tarvitaan lisää hälytysajoneuvoja ...

Katselmuksessa toimme hyvin selkeästi esille, että esitetyt tiet eivät ole turvallisia yhtä aikaa kiviaineskuljetuksille ja kyläläisten tarpeille. Esitimme ratkaisuksi, että esim. klo 16 saakka kiviaineskäytössä ja sen jälkeen rauhoitettu muuhun käyttöön, jotta ko. toiminta-ajat kaikkien tiedossa minimoiden kohtaamisen riskit. Liperin kunnan päivitettyssä lupaehdoissa ei mitään mainintaa em. turvallisuusriskistäkään, lupa ajaa ihan vapaasti, kuten hakija on toivonut. Liperin kunta täyttää edes jonkun toiveet. Kuntalaki antaa viitteitä, kenen kulmasta pitikään katsoa ...

Liikennetiheys, ala-asteen matematiikan taidot riittävät

Lupaperusteluissa (lokakuu 2021) Liperin kunta väittää luvanhakijan antaman vastauksen perusteella, ettemme alkuasukkaat osaa laskea. Tässäpä yksinkertaista matematiikkaa niin hakijalle kuin Liperin kunnalle lähtien siitä, että 600 000 kiintokuutiota louhitaan kiviainesta, niin siitä saadaan asiantuntijoiden mukaan suunnilleen 800 000 m³ kiviainesta kuljetettavaksi. Laskennassa käytetty kokonaissummaa 794 300 m³. Tarkoittaa 14 m³ kuorma-

autoina 56735 kpl:ta. vaihtoehtoisesti 28 m3 kasettirekkoina 28367 kasettirekallista. Todellisuus on noiden sekoitus jossakin suhteessa.

Lähdetään siitä, että pääosin kuljetukset ovat kesäisin, koska tiepintojen tekeminen talvisin on toistaiseksi ei niin realistista – ainakaan vielä. Luvanhakija on myös ilmaissut, että tarvitsee kiviainesta käytännössä omiin tienpinnoitus tarpeisiin, kuten Peab Industrin pääliiketoiminta onkin. Jos otamme vaikka 80 arkipäivää, joka on suunnilleen toukokuu-elokuu jakso, niin ihan ala-asteen laskuopillakin 56735/15/80 saadaan 47 kuorma-autoa/päivä. Luvanhakija kuitenkin kykenee sanomaan, että tuo on liioittelua. Me taas veikkaamme, että kuljetuksia on maksimissaan 60 päivänä, jolloin luku onkin 63 autoa/päivä.

Kasettirekkoina puolet vähemmän, totuus jossakin välissä.

Ja kaikki edellinen laskenta perustuu siihen, että aina ajetaan täydellä kuormalla ja että luvan louhintamäärä halutaan toteuttaa.

Liiketoiminnan aakkoset

Liperin kunnan puolelta on meille kyläläisille jaettu perusteluna, että onhan lupa myönnettävä, muuten Peab Industri Oy kärsii. Siis mitä? Minkäköhän kirjanpidon ja verotuksen kurssin lausujat ovat suorittaneet? Liiketoiminnan muita perusteita ei uskalla edes arvata.

Muutama tosiasia ko. liiketoiminnasta, tienrakennus. Sama koskee muutakin maanrakennusta.

Tarve rakentaa tulee tilaajilta: yhteisöt, julkiset yhteisöt, luonnolliset henkilöt. He tarvitsevat esim. kiviainesta saman verran, oli voimassa olevia kiviaineksen ottolupia 101 tai 120. Meillä on jo avatuissa luvissa alueellamme yli 30 vuoden tarve. Lähde: Syke – Suomen ympäristökeskus.

Miten yksi louhos lisää liiketoimintaa, kun tarve ei muutu? Käytännössä yksi toimija lisää jo ennestään ylitarjontaan heikentäen jo toimivien liiketoimintaa. Ja kun tällä kertaa lupaa hakeva ei ole alueelle yhteisöveroa maksava yritys eikä lisää työllistävä. Moni jo toimivista on, niin todellisuudessa ruotsalaisomisteisen yhtiön tulo jakamaan samaa kakkua, pienentää varmasti yhteisöverokertymäämme. Voi myös pienentää palkkaverojen kertymää, koska paikallisilta vähenee samassa suhteessa kuin tässä tapauksissa työtä siirtyy luvanhakijan kiertävälle työporukalle. Vahva oletama on, ettei ko. ryhmän työntekijöistä ole yhtään esim. Liperiin palkkaveronsa maksavaa.

Miten vaikuttaa Peab Industrin nykyiseen liiketoimintaan, jolleivät saa yhtä lupaa lisää? Ei mitenkään vaan hankkivat raaka-aineen aivan kuten tähän saakka ja koska alueella on jo nyt kiviaineksessakin ylitarjontaa, niin saisivat raaka-ainetta edelleen varmasti kilpailukykyiseen hintaan suhteessa esitettyyn oman tuotannon pystyttämiseen uuteen paikkaan.

Eihän yritys, joka tarvitsee vettä, tarvitse rakentaa vedenottamo jollei sen pääliiketoiminta ole veden myynti. Yritys ostaa veden vedentuottajalta. Jos ei ole, sitten tehtävä itse. Tai ei Uimaharjun tarvitse omistaa metsiä tehdessään sellua. Se ostaa raaka-aineen ja jalostaa siitä sellua. Sama teiden rakentamisessa. Tienrakentaja hankkii raaka-aineen ja luo lisäarvon omalla osaamisalueella. Ei ole pakko tuottaa kiviainesta vaan tekevät esim. yhdistämällä öljytuotteita, kiviaineksia ja osaamistaan, lopputulos tien pinnoitetta. Eihän tienrakentaja tarvitse omaa öljyn tuotantoa, senkin se ostaa.

Itse asiassa antamalla hövelisti käytännössä löysin ehdoin, löysimmin ehdoin kuin moni muu alueen kiviaineksen tuottaja toimii, Liperin kunta tarjoaa kilpailuedun ruotsalaisomisteiselle toimijalle paikallisten kustannuksella.

Kuljetusten määrä ei kasva yhtään, koska ei tarve muutu. Samat kuljetusyhtiöt kuljettavat saman kivimäärän paikallisille markkinoille. Sitä vastoin ei ole annettu mitään takuita, ettei tässä tapauksessa kansainvälinen yhtiö toisi omat alihankkijansa jostakin siirtämään varastokasoista kuljetusvälineisiin ja kuljetusvälineet siirtävät kiviaineksen kohteeseen.

Joka tapauksessa, koska avoimet varannot ovat yli 30 v tarve, niin jokainen lisäosanottaja vain heikentää jo olemassa olevien toimintaedellytyksiä. Ja ei taas ole meidän etu. Edun saa vain uusi kakun jakaja. Olemassa olevat kaikki menettävät. Aika vaikea nähdä, että esim. kiviaineksen hinta enää merkittävästi laskisi.

Mystisiä lukuja

Luvanhakija on omassa ilmoituksessaan todennut, että lupahakemus tarkoittaa 5-15 autoa päivässä, joten keskiarvona käytämme arvoa 8.

Lasketaan takaperin, käytetään jopa kasettirekkaa jokaiseen kuljetukseen, 28m³/kuljetus. Jos kuljetuksia olisi 80 arkipäivänä, jota epäilemme, niin se olisi 28x80x8=17920 m³. Tekee 15 vuodessa 15x17920=268800 m³, mikä on n. 206 000 kalliota kiintokuutiona. Jos tarve on 60 päivänä, niin saammekin 155 077 k-m³.

Miksi lupaa haetaan 610 000 k-m³, jos tarve onkin jossakin 155 077 - 206 000 k-m³? Eli suunnilleen sen verran kuin nykyisestä avatusta on ottamatta, NOTTO-rekisterin mukaan 163 155 k-m³.

Jatketaan mystisiä lukuja: Peab Industrin hakemus vaihe I+II on yhteensä 1,2 milj k-m³. Taas ollut käytössä korkeampaa matematiikkaa (arvausta?), jonka valmistelevat käsittelijät hyväksyneet sellaisenaan tarkastamatta GTK:n aineistosta. GTK:n mukaan koko esiintymä 910 000 k-m³. Vai onko GTK myös epäpätevä?

Onkohan Peab Industri katsonut väärää kalliota, sillä seuraava kallioalue luoteeseen kokonaismäärä arvio on GTK:lla 1,19 milj. k-m³. lupakohteen kallion kokonaismäärästä 910 000 k-m³ on otettu n. 180 000 2005-2014 välisenä aikana, joten jäljellä yhteensä bruttona 730 000 k-m³. Kuinkahan tuosta otetaan maksimissaan 1,2 milj. k-m³, kuten Peab Industri on lupahakemuksessaan hakenut. Vai hakenut lupaa eri kalliomassaan kuin luuli hakeneensa? Tuo luoteinen kalliohan on kyläläisten esitys ollut, jos pakko louhia jostain, koska sen saa suojattua paremmin ja riskit pohjaveden suuntaan pienemmät kuin myös Louhilammen vesistölle.

Lähde: Suomen ympäristön karttapalvelu,

<https://syke.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=9af59a7f70ee43e5a6cd43cc47980422>

Hakijan tiedoissa on aikamoinen mystisyys, mutta Liperin kunta on sitä mieltä, että edellä esitetty laskukaavamme on virheellinen ja luvanhakijan oikea, vaikka eivät ole yhtään laskukaavaa antaneet, heittäneet vain arvauslukuja. Jos näin on, niin luvaksi riittänee tässä vaiheessa edellisen luvan jäämän määrä tarvitsematta avata auki yhtään lisää. Ja jos lisää tarvitaan, niin mieluummin jatkaa pohjoiseen, jossa kalliokerros paksumpaa ja näin maisemoitava pinta-ala vähäisempi ja olisi kauempana pohjavedestä, paremmin suojassa levittämästä kiviä Louhilammen suuntaan eikä tulevan vesilain suojaama purokaan olisi varavyöhykkeellä.

Toki tämäkin vain sillä edellytyksellä, että oikeusasteissa tultaisiin siihen tulokseen, että osayleiskaavamme ei olisi oikeuskelvollinen vaan maakuntakaavan ohje olisi pätevämpi. Olisi aika jännä tulos, jos perehtyy KHO ja HO päätöksiin vastaavissa tilanteissa. Etenkin kun korvaavia kohteita on lähietäisyydellä, vaikka minkä verran. Aika harva alkuasukas arvaisi, että osayleiskaavaamme ennen olisi luettava ohjeellista maakuntakaavaa. Aikamoista tulkintaa. Meneekin aika haastavaksi yksilönä arvailla mitä paperia uskoa vai voiko mitään.

Kuvaa myös kuinka kokonaisvaltaisesti asioita katsotaan. Tehdään sitä varten kaavoja, mutta toteutuksessa tarvittaessa ei katsotakaan kokonaisuutta, vaan irrotetaan kokonaisuudesta tällaisia ”pikku juttuja”.

Esitetty lupaehdot - havainnot

12.10.2021 kokoukselle esitetty versio <http://dynastyjulkaisu.pohjoiskarjala.net/liperi/kokous/2021234-3-15087.PDF>

Monelta osin esitetty lupa on heikennys edellisen 2010 annetun luvan ehtoihin. Mm. maisemoinnille oli edellisessä luvassa paljon tiukemmat määräykset, nekin eivät yllä YM:n oppaan kuvaamalle tasolle. Esitettyssä luvassa kaukana edellisen luvan maisemointivelvoitteista, joten lopputulos tulisi olemaan huonompi ja vaarallisempi asukkaille kuin edellisessä luvassa on määritelty maisemointivelvoitteeksi. Ja nekin ovat löysemät kuin YM:n 2020/24 ohje määrittelee maisemoinnin tarkoituksen ja kuinka se tulee suorittaa.

Tarvittaessa alueelle on rakennettava selkeytysallas, jonka pohjalle kiintoaines laskeutuu.

⇒ Miksei ole rakennettava kuten näyttää olevan yleinen käytäntö niissä kunnissa, jotka huolehtivat etupainotteisesti mm. pohjavesistään. Ja kuten on ollut edellisessä luvassa

Liikennejärjestelyt tulee organisoida niin, että liikennöinti tapahtuu yhdensuuntaisesti joko niin, että alueelle saavutaan metsäautotien pohjoiselta liittymältä ja poistutaan eteläiseltä liittymältä tai toisin päin. Toiminnan

ollessa aktiivista on Polvijärventietä kulkevaa liikennettä informoitava maa-aineskuljetuksista.

⇒ kannattaa lukea aikaisemmat tekstit edellä

Jälkihoito on tehtävä mahdollisuuksien mukaan vaiheittain ottotoiminnan edetessä. Jälkitoimenpiteisiin on kiinnitettävä erityistä huomioita. Jyrkkien rintausten yläosiin on rakennettava aidat turvallisuuden varmistamiseksi. Kallioalueen pohja on tasattava ja muotoiltava siten, ettei alueelle pääse muodostumaan pintavesilammikoita. Kallioalueen pohjan muotoilussa käytetään mm. ylijäämämaamassoja. Jälkihoito suositellaan tehtäväksi mahdollisuuksien mukaan alueelta kuorituilla pintamailla. Ottamisalue on palautettava metsätalouskäyttöön luontaisen metsittymisen lisäksi tarvittaessa istuttamalla.

⇒ kateellisena katsomme niitä lupia pitkin Suomea, joissa ei ole -isi- loppuja, joka jättää oven aina auki, on vain toive kuin Joulupukille kirjoittaisi

⇒ kateellisena luemme YM:n 2020/24 ohjetta kuinka maisemointi tulee tehdä, kuinka monessa kunnassa vastuulliset hakijat ovat ainakin yrittäneet kaikin keinoin kertoa maisemoinnista, jonka seurauksena 1:3 jyrkempiä rintausta ei ole eikä ainakaan ikuista rauta-aitaa yli 30 korkean seinän päällä. Liperin kunnan ja paikallisen ELY:n mielestä se on maisemointia. Joku meistä ei a) ymmärrä lukemaansa tai b) ei ole lukenut koko YM:n ohjetta.

⇒ vaatimukset ovat ympäristön palautumisen ja käytettävyyden kannalta heikennyksiä

21.MaL 12 §:n mukaan hakijan on annettava kunnalle pankki- tai vastaava vakuus jälkihoitotöiden suorittamisen vakuudeksi. Vakuuden suuruudeksi määrätään 30 000 euroa. Vakuuden on oltava voimassa vähintään yksi (1) vuosi kauemmin kuin myönnetty lupa. Vakuus tulee asettaa ennen toiminnan aloittamista viipymättä, mikäli toiminta aloitetaan muutoksenhausta huolimatta. Kunta luovuttaa vakuuden pois, kun hakijan pyytämässä lopputarkastuksessa jälkihoitotyöt on todettu kaikilta osin tehdyiksi lupaehtojen mukaisesti.

⇒ koko vakuusarvo on kunnan arvaama eikä kuten asetus vaatii, hakijan on määriteltävä maisemointikustannukset laskentaperusteiseen (löytyy HO päätöksiä malliksi, kannattaa lukea). Kuten YM opaskin kertoo, ideahan on, että ko. laskennan tuloksena voidaan määritellä riittävä vakuusmaksu, joka riittää myös 15 vuoden päästä. YM:n oppaassa on kokemuksesta 2020 todettu, että kustannus on 5000-20000 ha kohti, joten kulut voivat olla jopa 120000 e 6 ha:n alueella ko. kohteessa nykyhinnoin. Mikä on korko, joka huomioitava 15 vuodelle. Takaperin katsomalla saa yhden vertailuluvun. Toki sopimalla vaiheittain maisemoinnin etenemisen kuten YM:n oppaassa ohjeistetaan, niin lupaehtojen voidaan sopia vastaavasti, kuinka vakuus pienenee esim. / ha.

⇒ Jos lautakunta hyväksyy noin pienen vakuusmaksun pelkällä arvauksella, niin he ottavat aikamoisen riskin tulevien puolesta. Kuten edellisen luvan elinkaari osoittaa, valitettavasti maanrakennuksessa on varauduttava ihan oikeasti näihin mahdollisuuksiin, että luvan haltija ei ole enää "maisemointipäivänä maisemoimassa", jolloin ko. vakuussummalla tulisi maisemoinnin onnistua kunnan toimesta ilman veronmaksajien lisärahoitusta.

Ottamisalueen ei arvioida erottuvan paikallismaisemassa, koska kohdetta ympäröivät korkeat maastonkohdat.

⇒ dokumentin alussa on karttalinkki, kartalla on korkeuslukuja. Jos ymmärtää vähänkin karttoja, niin helposti voi todeta, että em. lauseella ja todellisuudella ei ole oikeastaan mitään yhtäläisyyttä. Alueen ympärysmitta on noin 1700 metriä, josta noin 580 metriä on yli 5 m korkeampaa kuin esitetty alue. Yli 1000 m on täysin auki puolin ja toisin, josta 940 m on louhoksen tason alapuolella. Ko. lausunto pitäisi paikkaansa esim. Sotkumassa olevalla Lehmivaaran kiviaineksen ottoalueella, mutta kyseisessä kohteessa viimeistään paikan päällä käydessä voi havaita lausunnon järjettömyyden.

Kuvattu Louhilammen rantapenkalta, takana näkyy nykyiset alueen kivimassavarastot, toisin kuin väitetään, ei välissä ole suojaa rantavyökkeelle

Lupahakemuksen mukainen ottamisalue on osoitettu Pohjois-Karjalan ohjeellisessa maakuntakaavassa merkinnällä EO3 (kalliokiviainesten ottoalue). Alue on merkitty Vaivion osayleiskaavassa merkinnällä eo-2 (kallioainesten ottoalue) ja M (maa- ja metsätalousvaltainen alue). Ottaminen ei vaikeuta alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen. Ottotoiminnan jälkeen alue palautetaan metsätaloukseen.

- ⇒ unohdettu mainita kaavamääräyksiä oikeudellinen ero, maarakennuslaissa 32 pykälä määrittelee sen yksikäsitteisesti, että jos on oikeusperusteinen yleiskaava tai asemakaava, niin ne ajavat yli **ohjeellisen** maakuntakaavan

Lähin häiriintyvä kohde sijaitsee 850 metrin päässä ja tärinän aiheuttamia haittavaikutuksia rakennuksissa ei pitkistä etäisyydestä johtuen arvioida ilmenevän. Tärinämittaus lähimmässä häiriintyvässä kohteessa on kuitenkin vaadittu tehtävän räjäytystoiminnan alkaessa. Tulosten perusteella voidaan vielä arvioida mittaustarvetta

- ⇒ unohdettu YM 2020/24 ohje ja HO:n päätökset, että ko. kuljetusreittien tiet ovat myös ”naapureita”
- ⇒ kuten katselmuksessakin todettiin, lait ja asetukset määrittelevät rikollisuuden rajat, mutta jos oikeasti otetaan huomioon paikalliset alkusukkaat, niin ainakin edellisellä kerralla häirintä oli jatkuvaa kuuloärsytystä yli 2 km:n päässä. Jokainen voi kokeilla, miltä kuulostaa kuorma-auto omassa pihassa 16 tuntia 2000 kierroksella. Onko häiritsevää? Ei ole rikollista, mutta ei siinä terassilla saunaoluita kukaan halua ilman kuulosuojamia. **Mitä?**

Pieni Louhilampi sijaitsee yli 250 metrin päässä ja väliin jää mäki, joten toiminta ei heikennä kohteen luontoarvoja

- ⇒ edellä oli jo karttaviittaus ja kuvatodiste, niin voi todeta, koska huomioitava koko lupa-alue, että lähimmillään ollaan vähän yli 100 m päässä rannasta, eikä välissä ole korkeita harjanteita todellakaan koko matkalla, eteläinen laajennus olisi käytännössä samassa tasossa mainitun ”harjanteen” kanssa. Hakemuksessa puhutaan 150 korkeasta mäestä. Senkin voi oheiselta kartalta todentaa, että löytyy alueen pohjoisreunasta ollen täysin merkityksetön maininta kokonaisuuden kannalta.
- ⇒ kun nykyisin Louhilammella oleva majava nousee muutaman metrin ylöspäin hakemaan rakennuspuuta, voi hän samalla nähdä jo nykyiset varastokasat puhumattakaan eteläisen laajennuksen tulevista ”maisemista”. Toki saattaa olla, että kivipöly on tukkinut puron, joten ei tarvitse patoa rakentaa, se onkin Liperin kunnan luvalla rakentanut joku muu hieman tanakammasta materiaalista.
- ⇒ kaikki tämä jäi näkemättä, kun katselmusaika oli riittämätön eikä pyynnöstä huolimatta jatkoa ole järjestetty. Jokainen voisi omin silmin nähdä mikä on totta ja mikä on emävale
- ⇒ Louhilammella on Vaivionsalon rantakaava, mutta siitä ei mainita lainkaan missään yhteydessä paitsi silloin, jos paikallisella alkusukkaalla olisi kiinnostusta vaikka ...
- ⇒ Louhilampi on kaavassa LUO-kohde, etenkin laajennus etelään aukeaa suoraan Louhilammen rantakallioilta maisemaksi. En tiedä millainen luontoihminen voi todeta siinä yhteydessä, että onpa kaunis maisema. Muu kuin Liperin kunta ja sekin sillä perusteella, kun luvanhakija niin väittää. Katselmus jäi kesken, joten jäi todentamatta tämäkin ”totuus”.

Näiltä Louhilammen kalliolta jatkossa näemme katsoessamme länteen kivilouhoksen.

Tässä luontokohteessa (LUO-luokitus kaavassa) ei voi enää mitenkään nauttia kaavaselostuksessa kuvatussa ainutlaatuisesta kohteesta, koska kivilouhos olisi muutaman sadan metrin päässä jyskyttämässä, pölyämässä, meluamassa katseen vangitsijana. Tämäkin niin monen käyttämä luontokohde tuhoutuu käyttökelvottomaksi. Luulimme saavamme tämän takaisin osana yleiskaavaamme, mutta sekin olisi vain muutaman vuoden illuusio. **Liperin kunta** on luotettava yhteistyökumppani.

Toiminta-ajat

- ⇒ edellisessä luvassa oli päädytty leikkaukseen, jolla mahdollistettiin yhteyselö, käytännössä muu kuin kuljetus tehtiin talviaikaan varastoihin, ei häiritse mm. lintujen perintää, kesärauhaa loma-asukkeineen jne.
- ⇒ esitetyissä lupaehdoissa unohdettu kokonaan mm. lintujen pesintä

EU-lintudirektiivi

- ⇒ missään ei mainita mitkä meidän alueen linnuista nyt ovat EU:n suojeltavien listalla
- ⇒ se kyllä muistetaan mainita, että kaakkuri ei ole nyt listoilla, senkin tiedon annoimme me kyläläiset. Kaakkuri pesii ja voi hyvin taas Vehkalammella. Palasi. Kiitos Metsähallitukselle ja kaavallamme, kun lopettivat louhinnat jo vuosia sitten, palasi rauha – tai siis luulimme
- ⇒ mutta missään ei ole selvitetty alueemme nyt listoilla olevia lintuja kuten pyy ja närhi tilannetta
- ⇒ harakka on jo saatu tuhottua alueelta, ei tarvitse enää suojella
- ⇒ kaikki muu runsas lintukantamme ko. alueella pesintään ei pienintäkään mainintaa, pyrkimyksestä säilyttää edes jotenkin luonnon monimuotoisuus ainutlaatuisella Louhilammen erämaa-alueella ja takapihoillamme.

Päätöksessä on annettu määräyksiä alueen maisemointiin liittyen ja ottamisen jälkeen alue palautetaan metsätalouskäyttöön. Ottaminen ei näin ollen vaikeuta alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen.

- ⇒ kaavamääräyksessä on, että maisemoitava kaavan hyväksynnän aikaan voimassa olleiden lupien lakattua. Ne ovat lakanneet. Ei anna tulkintaa, että ”*voihan sitä vielä tuumailla, jospa myö annetaan kaivella lissää.*”
- ⇒ aivan vastaavista, jos haluaa rantasaunan lisää, niin kaavamuutoksena edettävä, mutta EO-2 rajausta voitaisiin muuttaa virkamiespäätöksellä ja LUO-alueet voidaan siirtää sivuun, näinkö meille väitetään minkä arvoinen paperi on Liperin kunnan meille yhteiseksi tekemä osayleiskaavamme?

Suurin osa asutuksesta sijaitsee Polvijärventien varrella, jonka liikennemäärä on v. 2020 ollut noin 2 262 ajoneuvoa/vrk (väyläviraston tieliikennetilasto). Näin ollen laskennallisesti 5-15 päivittäistä kuorma-autokuljetusta ei aiheuta kohtuutonta rasitusta asutukselle. Lisäksi toimintaa ei ole läheskään joka päivä, vaan jaksoittain arkipäivisin. Muistutuksessa esitetty kuljetusautojen määrä on liioiteltu.

- ⇒ ns. työliikenneaikaan (7-18) ko. kohdassa mainitussa mittauksessa liikennetiheys on auto suunnilleen 12 sekunnin välein koko tuon ajan. Lähde väylävirasto.
- ⇒ aikaisemmin onkin jo esitetty laskentakaavat, jotka Liperin kunta kumoaa osoittamatta milläköhän matematiikalla luvanhakijan kanssa ovat päätyneet toiseen tulokseen

⇒ emme ole vaatineet muuta kuin ne kiinteistöt otettavaksi huomioon, jotka ovat 502-tiellä kivirekkojen kiihdyttäessä täydellä voimalla ja melulla matkanopeuteen lähtiessään liittymistä muun liikenteen sekaan. Tämä melu, pöly- ja hiukkaongelma koskee useita kiinteistöjä ollen ko. kokonaissaasteen vaikutuspiirissä. Etäisyydet ko. kokonaisrasitukseen on joillakin vain kymmeniä metrejä. Jos liittymä 502:lle ei olisi kiinteistöjen kohdalla vaan muualla metsäosuudella, niin silloin olisivat ihan samanlaisia rasitteita kuin mikä muu raskasliikenne nytkin. Tässäkin kohtaa Liperin kunta toistaa perusteluissaan hakijan aika outoja perusteluita. 45 db rikkoontuu varmasti. Helppo tämäkin todentaa, ajetaan yhdellä kivirekalla ja mitataan. Mutta eihän sellaista voi vaatia, kun hakija on luotettava ja asukkaat niin hienosti huomioiva ruotsalaisomisteinen yhtiö.

Hakemuksen mukaiselle alueelle kulkevan yksityistien välittömässä läheisyydessä ei ole asutusta.

⇒ YM:n ohje ja HO:n päätökset antavat ihan eri tulkinnan

⇒ pohjoisesta tiestä on lähimpään taloon 128 m, välissä ei käytännössä mitään ääni estettä

Lausuntoa Polvijärventieltä erkanevasta liittymästä ei ole pyydetty Pohjois-Savon ELY-keskukselta, koska kyseessä on jo olemassa oleva liittymä, jota on jo aiemmin käytetty maa-ainekuljetuksiin. Uuden kuljetustien rakentaminen on luvanhakijan harkinnanalainen asia eikä myöskään vähennä Polvijärventiellä tapahtuvaa liikennemäärää. kyse ei ole 502 tiestä vaan missä kohtaa siihen liitytään

- Olen kysynyt ELY:stä ko. liittymien luvista. Eivät oikeuta ko. käyttöön. On aikaisemmin käytetty luvatta ko. tarkoitukseen.

Lähiasukkaat,

Härkinvaaran vesiosuuskunta,

Vaivio-Härkinvaara kyläyhdistys, 137 asukasta kävi allekirjoittamassa muistutuksen, tapahtui muutamassa päivässä, ei millään ehditty tavoittaa esim. loma-asukkaitamme.